Universal Declaration of Human Rights (UHDHR) on Kumal Language
मानव अधिकारक घोषणापत्र १९४८

प्रस्तावना

विश्वक: मान्छे परिवारका सबै सदस्यहेरुक: भितर भइलक इज्जेत, बराबर, छुटाई नसकिनी अधिकारहेरुक: सम्मानक: (मानक) लागि स्वतन्त्रता, न्याय र शान्ति जग भईलक मानव अधिकारहेरुक: हेला र आसक: फलक: रुपमा मन्छे जातिक: बिचारके चोट (नोक्सान) कराउने झिन चोट पुर्याउनी खाल्क: (बर्बरतापूर्ण) कामहेरु भइलक: र मन्छे जातिके नडराईकन आफन् बिश्वास, बालीक: स्वतन्त्रताहेरु सही भोग करई पाउनी सबै मन्छेहरु ठूल्ठूला इच्छा भइलकले अत्याचार र दबाएर राख्नीक विरुद्ध पछिको उपायक: रुपमा विद्रोह (बिरोध) करई मन्छेके बाद्ध (जबर जस्ती) नकराई कानुनक शासन (राज) बटे मन्छेक: अधिकारक: संक्षण करई धेरै जरुरी भइलक हुदा राष्ट्रहेरुक: बीच गहिरो सङ्गीक: नाता भलझिन् सम्बन्धके बढबा देई जरुरी भइलक: हुदा संयुक्त राष्ट्र संघक: जनताहेरुक: बडापत्रमा मन्छेक इज्जेतक: साथै लोग्ने मान्छे: आफन् अधिकारहेरु र मन्छेक इज्जेतक: साथै लोम्ने मन्छे र स्वास्नी मन्छेबीच बरावर अधिकारहेरु बताउनी करी ठूला स्वतन्त्रताक: साथै सामाजिक बिकास र मन्छेक तह उकासई फेरई नमिल्नी खालक: निर्णय कइलक हुदा सदस्य भइलक देशहेरुले संयुक्त राष्ट्र संघक: सहयोगमा मन्छेक अधिकारहेरु र आफन् स्वतन्त्रता पाईनी पछि संसारभरी इज्जेत मान्नी र विकास कइनी बाचा कइलक होकई जरुरी भइलकले ठूलो सभाले सबै मन्छेहेरुक: र सबै देशहेरुले पाई सक्नी एक सबै मन्छेहेरुक: र सबै देशहेरुले पाई सकनी एक सबैक: नाप अन्सारक: (मापदण्डक:) रुपमा यो संसारभरक: मन्छेक: अधिकारक? घोषणाकागजातक: घोषणा करइनु । र यो उद्देश्यक: लागि सबै भागले यो घोषनाषत्रके लगातार ध्यानमा राखी सिकाउनी र सिक्नीक: रुपबटे यी अधिकार र स्वतन्त्रताहेरु ति बराबर बिकास करई देश तथा वैदेशिक रुपमा सदस्य देशक मन्छेहेरु बीच तिनीहेरुक ठाम र ठाम अन्सारक: अधिकार भितर ती अधिकार हेरुक: इज्जेत र मान करई कोसिसरत रहेनी बिश्वास करलबाट (लिएलबाट)

धारा १

सबै मन्छेहरु इज्जेत र अधिकारक: सबालमा बराबर होकइल । तिनीहेरुले बुद्धि र बिचार क्षमता लिएर अइलक: होकइल र एक अर्को सित भाइचाराक: वयवहार करई पर्ला ।

धारा २

जाति, रङ, लिंग, भाषा, धर्म, राजनैतिक वा अरु सोच विचार भइलक देशक: वा सामाजक: पैला भइलक ढुकुटी जन्म वा अरु कुनै हैसियत झिन् कुनैपनि रुपमा कुनै पनि किसिमक फरक नकरीकन हरेक मन्छेके यस घोषणापत्रमा बताइलक: अधिकार र स्वतन्त्रताहेरुक अधिकार र स्वतन्त्रताहेरुक अधिकार हुनीबाट । यसका साथसाथै राजनीतिक ठाम अँसारक: अधिकार या अरु देश वा ठामसित गासिएलक मन्छे कुनै पनि स्वतन्त्त बचइलक, आफनेशासन नभइलक वा बाहिरक: शक्तिबटे शासनमा रहलक: देश कहनी जसन् कुनै पनि रुपमा फरक निकरिएत् ।

नेपाल कुमाल समाज सुधार समिति
NEPAL KUMAL COMMUNITY DEVELOPMENT COMMITTEE
२०५०
CENTRAL COMMITTEE, KATHMANDU
केन्द्रीय समिति, काठमाडौं

धारा ३

सबै मन्छेके बाच्ने स्वतन्त्रता र सुरक्षाकः अधिकार हुनीबाट ।

धारा ४

कसइके पनि बाधेर वा नोकर कराएर निराखिएत् । कुनै पनि किसिमकः नोकर र नोकर बनाएर बेच्नी भ्किन् काम पूरा रुपबई रोक लगाइएलबाट ।

धारा ५

कुनै पनि मन्छेके जीउमा दुखः पग्नी खाल्कः वा पशुके भ्किन् कडा वा इज्जेत नहुनी खालक वयवहार वा दण्ढ निकरिएत

धारा ६

जतातै कानुनकः आखामा सबै मन्छेकेः रुपमा इज्जेत पाउनी अधिकार हुनीबाट ।

धारा ७

सबै मान्छेहेरुके फरक फरक नकरीकन कानूनकः आधारमा बराबर हुनी बाट र कानुनकः हिसाबमा सवैके बराबर व्यवहार करिनेबाट । सवै मान्छेहेरुले यस घोषणापत्रकेः नमान्नी वा अरु कुनै पनि प्रकारकः फरक भइलक बेला रिसाइ हाल्नेकः विरुद्ध कानुनकः बरावर बचाबत पाउँनी अधिकार हुनीबाट ।

धारा ८

सबै मन्छेके संबिधान वा कानूनबटे पइलक आफन् अधिकारहेरुकः नमान्नी कामहेरु विरुद्ध बलियो अदालतबटे नाबर रुपमा उपचार पाउनी अधिकार हुनीबाट ।

धारा ९

कसैके पनि मनापरी (स्वेच्छाचारी) ढंगले पकड्ने, कसैसित भेटइ नदिनी तरिकाले थुनेर राख्नी वा देशबटे निकल्नी काम निकरिएत ।

धारा १०

हरेक मन्छेके उर्नी माथि लगइलकः दोष वा तिनीहेरुकः अधिकार र जिम्मेवारी निखन्दा स्वतन्त्र र बलियो न्यायलयमा बराबर रुपले कसैकः तरफ नलागिकन सार्वजनिक छलफल करई पाउनी अधिकार हुनीबाट ।

धारा ११

(१) दण्डनीय कसूरक अभियोग लाग्लक प्रत्येक व्यक्तिके (मन्छेक) सार्वजानिक सुनुवाईमा आफ्न प्रतिरक्षाक निम्ती आवश्यक प्रमाणहरु पेशकरई र कानून अन्सार दोषि प्रमाणित नभइनी समन् निर्दोष हुनी अधिकार हुनीबाट ।

(२) कुनै मन्छेके काम कदकिः वखत राष्ट्रिय वा अन्तराष्ट्रिय कानूनले दण्डनिय कसुर नठहरइलक कार्यके त्यसन कार्य कर्ने कुनै पनि व्यक्तिके दण्डनिय कसुरक दोषि प्रमाणित करेर सजाय निकरिएत र सो दण्डनीय कसूरकरलक बखत लागू कर्लक सजाय भन्दा बढी सजाय पनि निकरिएत् ।

धारा १२

कुनै पनि मन्हेकः मीत्री (गोपनियता) जहान, घर वा पत्र व्यवहार स्वेच्छाचारी वा गैरकानूनी हस्तक्षेप निकरियत । र त्यसक प्रतिष्ठा तथा ख्यातीमा पनि गैरकानूनी आक्रमण निकरिएत् । प्रत्येक त्यसन हस्तक्षेप वा आक्रमण विरुद्ध कानूनबई पाउने अधिकार हुनीबाट ।

धारा १३

१. प्रत्येक व्यक्तिके आफ्न देशक सीमाना भितर आउनी जनी कर्नी तथा बासोबास करई पाउने स्वतन्त्रताक अधिकार हुनीबाट ।

२. गैर राज्नैतिक अपराधहरुक संयुक्ति राष्ट्र संघक उद्देश्य र सिद्धान्त विरुद्धकः कार्यहेरुवई खास रुपमा उत्पन्न मुद्धाहेरुमा भने यी अधिकार उपभोग करई निसकिएत ।

धारा १४

१) हरेक मनुष्यके अत्याचार र ठूलो शोषण बटे बचैक लागि जुन देशमा गएर सरनले पाउने अधिकार हुनेबाट

२) गैर राजनैतिक नभैइलक बदमासीहरु या सबै राज्यहरुः संगठननः अद्देश्य र सिद्धान्त भन्दा छुट्टै कामहरु बटे खास रुपमा उब्जलक मुद्धहरुमा कबैने यो अधिकारकेः उपयोगमा निनै निसकेत ।

धारा १५

१. प्रत्येक व्यक्तिके राष्ट्रिय अधिकार हुनीबाट ।

२. कुनै पनि व्यक्तिके स्वेच्छाचारी ढंगबई निजकः राष्ट्रियताबाटे वञ्चित निकरिएत कहने कुनै राष्ट्रियता परिवर्तन कराई पाउने अधिकारबटे पनि वञ्चित निकरिएत ।

धारा १६

१. उमेर पुग्लक (लोग्ने मन्छे) पुरुष तथा (स्वास्नीमन्छे) महिलाके जाति, राष्ट्रियता वा धर्मको वन्देज नकरकिन विवाह करेर परिवार बसाउनी अधिकार हुनीबाट । उनीहके विहा कर्दाकः बखत, वैवाहिक सम्वन्ध हुदाक बखत र विहा विच्छेदकः वखत समान अधिकार प्राप्त हुनीबाट ।

२. वर र वधु दुवैकः स्वतन्त्र तथा पूरा मन्जुरीमा बराएर मात्रै विहया कराइएला ।

३. परिवार समाजकः प्राकृतिक तथा आधारभुत इकाई होकइ । ती हुनाले परिवारले समाज तथा राष्ट्रबटे संरक्षण पाउनी अधिकार राखइलः ।

धारा १७

१. प्रत्येक व्यक्तिके आफ्न् व्यक्तिगतक अन्य व्यक्तिहेरुसितक समानता सम्पत्ति राख्नी अधिकार हुनीबाट ।

२. कुनै पनि व्यक्तिके स्वेच्छाचारी ढंगबई निजक सम्पत्तिबटे वन्चित निकरिएत ।

धारा १८

प्रत्येके व्यक्तिके आफन् बिचारकः (विचार) राख्नी, बितारकः प्रयोग करनी तथा धर्मकः स्वतन्त्रताकः अधिकार हुनीबाट । यस भितर् , त्यसले आफूले रोज्लक धर्म वा आस्था परिवर्तन कराई स्वतन्त्रता, व्यक्तिगत रुपबई वा अरुसित मिलेर, सार्वजनिक वा निजी रुपबई पूजाआजा कर्नी स्वतन्त्रताके साथै, आफ्ना धर्म मान्ने, आफ्ना धर्म सिकाउनी, आस्था प्रकट करनी, पुजाआजा करई पाउनी स्वतन्त्रताहेरु आदि परइल ।

धारा १९

प्रत्येक मन्छेक (व्यक्तिके) विचार र (भित्रीविचार) अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताकः अधिकार हुनीबाट । यस अधिकार भितर् र बिना हस्तक्षेप आफ्न विचारहेरु राखई पाउँनी स्वतन्त्रता, सीमानाकः बन्देज विना कुनै पनि माध्यम बई सूचना र विचारहेरक क्षाउनी, खोज्ने तथा प्रसार करनी स्वतन्त्रता पनि परईल ।

धारा २०

१. कुनै पनि व्यक्तिके शान्तिपूर्वक सभा करनी र संगठन खोल्नी स्वतन्त्रताक अधिकार हुनीबाट ।

२. कुनै पनि व्यक्तिके कुनै पनि संगठनमा संलग्न होकइ बाध्य कराई निसकिएत ।

धारा २१

१. प्रत्येक व्यक्तिके (प्रत्यक्ष) मन्छेके देखीने वा स्वतन्त्र रुपबई छानलक प्रतिनिधिहेरुबई आफन् देशकः सरकारमा भाग लेबई पाउनी अधिकार हुनीबाट ।

२. प्रत्येक व्यक्तिके आफ्न देशकः सार्वजानिक सेवामा बराबर पहुँच पाउनी अधिकार हुनीबाट ।

३. सरकारकः शासन करनी आधार जनताक इच्छा हुनीबाट । यसन् ईच्छा आवाधिक र निष्पक्ष मतदानबई अभिव्यक्ति करिएला र त्यसन् (चुनाव) निर्वाचन गोप्य मतदान वा अन्य त्यसन प्रकारक स्वतन्त्र मतदान प्रणालीबई ।

धारा २२

समाजक सदस्यक हैसियतबई प्रत्येक मन्छेके सामाजिक सरोकारक अधिकार हुनीबाट, साथै प्रत्येक व्यक्तीके राज्यक राष्ट्रिय प्रयत्न वा अन्तराष्ट्रिय सहयोगबई तथा प्रत्येक देशक स्रोत र साधन अनुसार निजकः प्रतिष्ठा र स्वतन्त्र व्यक्तीत्वक विकासक लागि नभईनहुनी आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकारहेरु उपभोग करई अधिकार हुनीबाट ।

धारा २३

(१) प्रत्येक मन्छेके काम गकरनी आफन् इच्छाबई रोजगारी रोज्नी र काम कराइई ठीक र मिलनी खालक परिस्थितिकः सृजना र वेरोजगारी उपर संरक्षण पाउनी अधिकार हुनीबाट ।

(२) प्रत्येक व्यत्तिलके कुनै पनि भेदभाव विना बराबर कामक लागि बराबर ज्याला पाउनी अधिकार हुनीहाट ।

(३) कामकरनी प्रत्येक व्यक्ती र त्यस परिवारक लागि मानवीय प्रतिष्ठा अनुरुप जीविकाकः वन्दोबस्तका लागि ठीक र मिल्नेखालक ज्याला पाउनी र आवश्यक भइनी सामाजिक संरक्षणबई तथा अरु त्यसमा भर थेगकः अधिकार हुनीबाट ।

४) प्रत्येक व्यक्तिके आफन हितकः रक्षाकः लागि ट्रेड युनियन खोल्नी र त्यसमा सामेल होकइ अधिकार हुनीबाट ।

धारा २४

प्रत्येक मन्छेके मानसिक कार्य समय सीमा र तखा सहितकः आवधिक विदा सहित थकाई मारनी र फुर्सतके आधिकार हुनीबाट ।

धारा २५

(१) प्रत्येक मन्छेके (व्यक्तिके) उसकः र उसक जहानकः स्वास्थ्य र कल्याणक लागि खान्की कपडा, बाँस तथा ओखती उपचार सुविधाहेरु र आवश्यक अन्सारकः सामाजिक सेवाहेरु सहित नामर जीबनयापन करनी अधिकार हुनीबाट । साथै बेरोजगारी, नभइलक बेला, बिदुबइ, वूढेसकाल वा त्यसकः ताकत (काबु) बाहिर अरु परिस्थितिमा साधन र स्रोतक आभावमा जीवन धानइके समस्या भइनी सुरक्षाकः अधिकार हुनीबाट ।

(२) बोई र बच्चाहेरुके खास हेरचाह र सायता पाउनी अधिकार हुनीबाट विहया भइनीपछि वा नहोक्तै जन्मलक सबै बच्चाहेरुके बराबर सामाजिक संरक्षण उपभोग करइ पाउनी अधिकार हुनीबाट ।

धारा २६

(१) प्रत्येक व्यक्तीके शिक्षाकः अधिकार हुनीबाट । थोरै कलक प्रारम्भिक र आधारभुत शिक्षा निःशुल्क हुनीबाट । प्रारम्भीक शिक्षा अनिवार्य होला । प्रविधिक र व्यवसायिक शिक्षा सबैके सुलभ हुनीबाट र उच्चशिक्षा योग्यताकः आधारमा सबैके समान रुपले उपलब्ध हुनीबाट ।

(२) शिक्षा, मानवीय व्यक्तीत्वकः पूर्ण विकास र मानवअधिकार तथा मौलिक स्वतन्त्रताक सम्मानके सुदृढ करनी तर्फ निर्देशित हुनीबाट । शिक्षाले सबै राष्ट्र, जाति र धार्मिक समूहहरुवीच समझदारी, सहिष्णुता र मित्रताकः प्रवर्द्धन करनी र संयुक्त राष्ट्रसंघको शान्ती कायम करनी प्रयत्नहरुके अघि बढाई मदत कर्नीबाट ।

(३) आफन सन्ततिके दिनी शिक्षा रोजईके प्राथमिक अधिकार आमा बारबोइके हनीबाट ।

धारा २७

(१) प्रत्येक मान्छेके आफन समुदायक संस्कृतिक जीवनमा स्वतन्त्रभएर भाग नेइके पाउनी, कला उपयोग करनी र वैज्ञानिक प्रगति तथा यसकः उपयोगकः फाइदाहेरु उपभोग करनी अधिकार हुनीबाट ।

(२) प्रत्येक व्यक्तिके उसले रचना वा सिर्जना कर्लकः कुनै पनि वैज्ञानिक, साहित्यीक वा कलात्मक कृतिबई प्राप्त भइलक नैतिक र भौतिक लाभहरुक संरक्षण करनी अधिकार हुनीबाट ।

धारा २८

प्रत्येक व्यक्तिके यो घोषणापत्रमा भइलकः अधिकार र स्वतन्त्रताहेरु पूर्ण रुपले पाइ सकिने सामाजिक र अर्न्तराष्ट्रिय व्यवस्थापक अधिकार हुनीबाट ।

धारा २९

(१) प्रत्येक व्यक्तीके आफ्न समाज प्रति दायित्व हुनीबाट । त्यसन समाजमा बस्नीपछि मात्रै व्यक्तिक स्वतन्त्रताक र पुर्ण व्यक्तित्व विकासकः संभावना हुनीबाट ।

(२) आफ्न अधिकार र स्वतन्त्रताकः उपभोग करदा प्रत्येक व्यक्तिले अरुक अधिकार र स्वतन्त्रताक आदर करैन पर्ला । प्रजातान्त्रीक समाजकः नैतिकता, सार्वजनिक व्यवस्था र सर्वसाधारणकः कल्याणकः लागि चाहिनी उचित आवश्यकताहेरु हासिल करदा कानूनबई निर्धारित सीमा भितर रहीपर्ला ।

(३) यी अधिकार र स्वतन्त्रताहेरु संयुक्त राष्ट्रसंघकः सिद्धान्त र उदेश्यहरु भन्दा भिन्दै हुनीकरी कुनै पनि हालतमा उपभोग करई निपाइएत ।

धारा ३०

कुनै राष्ट्र, वर्ग वा व्यक्तिले यस घोषणापत्रमा उल्लेख कर्लक अधिकार र स्वतन्त्रताहेरुके कुठाराघात करनी उद्देश्यले वा त्यसन किसिमकः काम करई सक्नी गरी यस घोषणापत्रमा उल्लेख भइलक अधिकार र स्वतन्त्रताहेरुके वयान करई निसकिएत ।

(१० डिसेम्वर १९४८ मा संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभाद्धारा पारित ।)

नेपाल कुमाल समाज सुधार समिति
NEPAL KUMAL COMMUNITY DEVELOPMENT COMMITTEE
२०५०
CENTRAL COMMITTEE, KATHMANDU
केन्द्रीय समिति, काठमाडौं

२०६२-४-२२

गोपाल कुमार कुमाल
अध्यक्ष
नेपाल कुमाल समाज सुधार समिति
केन्द्रीय कार्यालय
असनगाउ काठमाडौं